

PATENTNI SPIS BR. 1899.

Marsel Kassowitz, Zagreb.

Postupak pri prodavanju ulaznica za zabavišta.

Prijava od 29. decembra 1922.

Važi od 1. juna 1923.

Ulaznice za zabavišta prodaju se obično na dvojaki način i to:

1) da se prije početka predstave izdaju ulaznice već prema broju raspoloživih sjedala, koja mogu biti numerisana ili nenumerisana.

2) u zabavištima sa mješovitim rasporedom, koji se nakon posljednje točke opetuje, izdaju se nenumerisane ulaznice prije a i za vrijeme programa, a općinstvo se pušta unutra nakon svake točke.

Oba ova načina, a i drugi njima slični, imaju velike nedostatke koji po općinstvo toli po vlasnika zabavišta i to:

a) kod prvog načina poglavito zato, što je općinstvo prisiljeno u gomilama čekati do otvorenja, a tko zadocni, taj prvi dio programa do odmora uopće ne vidi ili mora čekati do početka druge predstave, ako mu ulaznica jošte vrijedi za narednu predstavu.

b.) kod drugog načina zato, što manjka ili je bar otežcana kontrola nad sjedalima, izdaje se karata previše ili premalo, mnogi ostaju sjediti i preko vremena, dok su drugi prinuđeni stajati. Uslijed toga, a i s razloga, što zarad manjkave kontrole nije moguće karte numerisati, nastaje kod ulaza uvijek velika stiska i gužva te borba o sjedala.

Novi, niže opisani način odstranjuje praktično i jednostavno sve te manjkavosti i neprilike. Velike prednosti pronalaska jesu poglavito ove:

1) ulaznice se prodaju prije a i za vri-

jeme rasporeda, pa i izmedju pojedinih točaka istoga.

2) svakom posjetniku izdaje se ulaznica na numerisano sjedalo uz sigurnost, da će moći vidjeti sve točke rasporeda.

3) Hrpi posjetnika ili pojedinom društvu, koje želi sjediti zajedno, jedan uz drugog, izdaju se zajedno pripadajuće ulaznice automatski bez razmišljanja, kombiniranja i s time skopčane dangube.

4.) općinstvo ne mora doći prije početka rasporeda, već po volji izmedju činova ili pojedinih točaka.

5.) kontrola nad ulaznicama i sjedalima apsolutno je osigurana i vrlo lahka za osoblje zabavišta, jer tu kontrolu vrši općinstvo samo sjedajući na određena mjesta.

6) Nitko ne može ostati na svome mjestu dulje, nego li mu to pripada, i tako oštetiti vlasnika zabavišta, jer će ga po isteku valjanosti njegove ulaznice novi posjetnik sa mesta maknuti.

7) iz gore razloženog slijedi, da je svako čekanje, guranje, borba o mjesta i sl. posve suvišno, čak i isključeno.

8) svim tim isključena je zloraba, a postizava se potpuno i racionalno iskorišćivanje gledališnog prostora, čime se opet povećava rentabilnost preduzeća.

Taj novi način prodavanja ulaznica osobito je dakle prikladan za kazališta, zabavišta s opsežnim i opetujućim se rasporedom, bioskope, varijeteje i tomu slična preduzeća.

Predhodne pripreme kao i sam postupak valja objasniti pomoću priležnog nacrtu kako slijedi:

I. Numerisanje sjedala u gledalištu,

glavni je preduvjet za mogućnost izvršenja postupka. Radi jednostavnosti i da se izbjegne neprilikama traženja po gledalištu, valja, kako nam to prikazuje slika 1, označiti sjedala sa brojkama počevši sa 1 pa dalje do poslednjeg idući n. pr. sprijeda od lijeva na desno ne obazirući se pri tom na I. ili II. mjesto, desnu ili lijevu stranu i t. d. i ne opetujući iste brojeke. Pri tom će se posjetnici lako snaći, budući da brojeke rastu uvijek i samo od lijeva na desno. Isto tako teku brojevi i redovi bez da se opetuju.

II. Blokovi za ulaznice.

Ulaznice štampaju se na listovima, od kojih svaki sadržava izvjestan broj n. pr. 6 posve jednakih, međusobno zarezom razdijeljenih ulaznica (slika 2). Svakom sjedalu u gledalištu odgovara jedan takav list. Ovi se listovi sponama uvežu u knjigu tako, da svakoj vrsti sjedala (n. pr. I. mjesto, II. mjesto, balkon) odgovara po jedna knjiga, koja će se prema gornjem sastojati od 6 međusobno jednakih blokova ulaznica; svaki blok pokriven je sa pokrovnim listom. U našem slučaju, imat će knjiga za I. mjesto 24 lista (jer je toliko sjedala), knjiga za II. mjesto opet 24 lista. Da se razlika za mjesta učini vidljivom, to se listovi, dakle i knjige raznoobojno obojaju. Ne smeta, ako se dvije ili više istobojnih knjiga zajedno uvežu.

Svaka ulaznica razdijeljena je s okomitom crtom na dva dijela; jedna pola sadržava ime zabavišta i broj sjedala, a radi brže orijentacije općinstva može se još naznačiti vrst mjesta, broj reda i strana gledališta. Druga pola nosi samo redni broj ulaznice istog bloka (ne sjedala); to brojanje može se pri slijedećem bloku nastaviti ili iznova početi te služi samo za blagajničku kontrolu.

Oe bitnog je zamašaja da ulaznice u bloku jedna pod drugom ne leže po prirodnom nizu brojeva, već prema stanovitom svrsishodnom redoslijedu, koji se odabire prema tlorisu i veličini gledališta obzirom na udobnost, pristup i laku orijentaciju općinstva. Pri tom se kad-ikad može uvažiti i princip, da oni, koji ulaznice prije kupe, sjede na boljim mjestima (n. pr. u bioskopu više odostrag, crtkano označeno u slici 1.) Za mjesta, s kojih se lošije vidi ili čuje

(visoka galerija, balkon sa strana) priređuje se jeftinije ulaznice u posebnoj knjizi.

III. Potrebni pribor.

Blagajnik pri svom radu treba štambilj sa tekstom, n. pr. kao u slici 3. Sve brojeke na njemu treba da su izmjenljive; radi bržeg poslovanja bit će svrsishodno provi djeti štambilj s automatskim bojadisalom.

Osim toga treba kartice od lima ili tvrdjeg kartona, nešto dulje od ulaznica i svrsishodnog oblika kao n. pr. u slici 4. Svaka kartica ima jedan od slijedećih napisa: „Zaposjednuto do početka 1. točke“, „Zaposjednuto do početka 2. točke“ i t. d., dakle toliko kartica, koliko raspored imade točaka, a taj skup kartica nazvat ćemo jednom serijom. Za svaku vrst mjesta (I., II. mjesto, balkon), dakle za svaku knjigu ulaznica potrebna je po jedna takova serija. Radi jasnoće da se brže poredaju, i da se pri manipulaciji sa tim karticama u raznim knjigama izbjegne smetnjama i zbrci uputno je obojati istom bojom sve kartice, koje nose isti natpis.

IV. Sam postupak.

Prije otvorenja blagajne namjesti se štambilj na brojeke kao n. pr. u slici 3, ako raspored imade 5 točaka. Kartice skupi blagajnik u serije od toliko prirodnim nizom programskih točaka poredanih komada, koliko program sadržava točaka (u našem slučaju 1. 2. 3. 4. 5 poredane jedna na drugu). Prekobrajne kartice islučuju se u svaku knjigu ulaznica uložiti će blagajnik po jednu takvu seriju kartica i to tako, da će zadnju karticu u našem slučaju onu sa natpisom „Zaposjednuto do početka 5. točke“, koja oznaka ne vrijedi za sjedalo, već samo upozorava blagajnika, da može drugi blok početi prodavati tek kad počne 5. točka) uložiti pod pokrovni list drugog po redu bloka u dotičnoj knjizi, a ostale kartice uložiti će pod najdonju ulaznicu prvog bloka u knjizi (tako je zgodno, jer su mu pri ruci).

Sada počne prodaja ulaznica i to tako, da se iste kidaju iz knjige do urezane perforacije prvog bloka po redu kako leže. Na svaku ulaznicu udari se štambilj, da posjetnik znade, dokle mu vrijedi. Proda li n. pr. iz knjige za II. mjesto cijeli prvi blok (od 24 — 1), to su sva sjedala II. mjesta zaposjednuta za čitavu prvu predstavu, a drugi blok ne počima, jer taj će valjati za drugu predstavu, na što ga upozorava i kartica pod pokrovnim listom 2. bloka „Zaposjednuto do početka 5. točke“. Kad se vrata zatvore i počme 5. točka, digne blagajnik

pokrovni list, karticu ispod njega potisne pod pokrovni list 3. bloka, ostale kartice potisne pod najdonju ulaznicu 2. bloka, namjesti štambilj izmijeniv I. sa II. i počne prodavati; ovaj puta, recimo, proda samo 13 ulaznica (dakle od 24 do uključivo 13). Sad uzme najgornju karticu i bez da je čita posune ju u smjeru strelice preko najgornje ulaznice 2. bloka (broj 14) na isto mjesto u 3. blok, kako nam to prikazuje povećano i zaradi jasnoće sa velikim mezerama slika 5 (pogled sa čela na sliku 2.). Pošto su ali blokovi međusobno razrezani, a da ipak posune karticu na istu ulaznicu br. 14, to će najprije potisnuti ozub kartice iza perforacije koliko je moguće na prugu te će onda ozubom preko pruge posunuti karticu na pravo mjesto u 3. blok (povećano prikazano u slici 6.).

Kad se prva predstava svrši, vrata otvore, cijelo II. mjesto se isprazni, ovih 13 unidju, vrata se zatvore i I. točka II. predstave počme, opet blagajnik premjesti štampilj izmijenivši 5 sa I. a II sa III te prodaje dalje, ovaj puta n. pr. 7 ulaznica (do uključivo 5). U to se svrši I. točka, vrata otvore, ovih 7 unidju, 2. točka (ili čin) počme, blagajnik uhvati slijedeću najgornju karticu u 2. bloku te ju posune na isti način, kako je prije opisano, u 3. blok premjesti štampilj izmijenivši I sa 2 te prodaje dalje, ovaj puta n. pr. još samo preostale 4 ulaznice. Kad se svrši 2. točka, puštaju se ova 4 unutra, a 3. blok ne može blagajnik prodavati, već kad započme 5. točka II. predstave, na što ga upozoruje i kartica pod pokrovnim listom. Opet prije prodaje promijeni brojke na štambilju i to 2 sa 5. Sada prodaje 3. blok (pokrovnu karticu sune od 4. blok), ali samo do ulaznice br. 14, dalje ne, jer ga na to upozorava kartica „Zaposjednuto do početka 1. tačke“. U to se svrši II. predstava, izadju onih prvih 13 napolje, drugih 13 unidju, počme 1. točka III. predstave. Karticu iz 3. bloka sa ulaznice br. 14 sune blagajnik na isto mjesto u 4. blok, promijeni štampilj izmijenivši 5 sa I i III sa IV., pak prodaje dalje, ovaj puta n. pr. samo 4 ulaznice (do uključivo 8). Prva točka se svrši, ona sedmerica izadju ova 4 unidju i počme 2. točka. Blagajnik izmijeni na štambilju 1 sa 2, pronadje slijedeću najgornju karticu u 3. bloku (s oznakom „Zaposjednuto do početka 2. tačke“), ne čitaju već položi na 3. blok i sune u 4. blok na isto mjesto (leži na ulaznici br. 7.) te proda, najprije naravno ona 3 preostala mjesta, koja su pod 2. točkom nerasprodana, a zatim još nekoliko daljnjih ulaznica ili manje ili opet najviše

do slijedeće kartice („Zaposjednuto do početka 3. tačke“) ili kao u našem slučaju do konca bloka, dakle u svemu proda 7 ulaznica. Druga točka se svrši, grupa od četvorice izadje, ovih 7 unidju i tako blagajnik posluje sve do početka zadnje predstave.

Kao što je opisan način prodavanja za II. mjesto, točno po istom načelu i redu prodaju se ulaznice za I. mjesto, balkon i t. d. iz opredijeljenih knjiga.

Postupak se može primijeniti i na lože i to: ako su velike (10 ili više sjedala) rabi za svaku ložu posebna knjiga, ako li su male (4–6 mjesta), to je dosta jedna knjiga za sve lože. Sjedala su numerisana (slika 7), a ako se mjesta prodaju n. pr. po označenoj krivulji, to nije uvijek moguće uzeti u obzir zahtjev društva, da svi sjede u istoj loži; za taj slučaj treba posebna konsignacija i bilješke.

Nema zapreke, da se načeti a nerasprodani blokovi nastave prodavati sutra dan po posve istom postupku. Opet se priredi štampilj i kartice, kako je opisano, samo što se zadnja kartica ne može pod pokrovni list slijedećeg čitavog bloka, već se položi na od jučer započeti blok i sune na isto mjesto u slijedeći cijeli blok te počme prodavati, rasproda načeti blok i čitavi slijedeći sve do te kartice a to sad znači, da je mjesto rasprodano. U tom slučaju nastavim prodavati tek kad počme zadnji čin ili zadnja točka I. predstave posunuvši prije istu karticu u slijedeći čitavi blok.

Prodam li pako manje ulaznica, to nastavim sa prodajom kada 1. točka započme posunuvši prije toga I. karticu sa priredjene serije ispod tog bloka u novi; čitavi blok na odnosno mjesto i t. d. prodajem uvijek dok ne dodjem do podložene kartice, koju uvijek rotisnem mehanički u novi blok na isto mjesto, izuzevši jedini slučaj, da prodam manje ulaznica, dakle ne dosijem do kartice, a tada moram naći najbližu (najgornju ležeću) karticu, postaviti ju na prvu neprodanu ulaznicu i posunuti u slijedeći blok, kako je to napred primjerom razjašnjeno. Dakle čim počme nova točka programa, posune se u svakoj knjizi sa najgornje neprodane ulaznice istu oznaku noseća (korespondirajuća) kartica u slijedeći blok ne zaboravivši svakiput naravnati štampilj. U našem slučaju prije početka predstave i prodaje ulaznica posune se zadnja kartica (5), čim počme 1. točka — posune se 1. kartica, počme li 2. točka — posune se 2. kartica i t. d. — Slijed pojedinih točaka rasporeda treba da je pravilan i uvi-

jek isti te prema njemu udešen slijedi i por-
redjaj kartica u seriji.

Uz malu vježbu obavljat će se taj posao
posve mehanički, bez ikakova razmišljanja i
brzo. Na taj način ne može se sjedalo pro-
dati prije, nego li je raspoloživo. Kad se po-
troši jedna knjiga, prelazi se bez zapreke na
drugu i počme, kako smo primjerom pokaza-
li, slažuć uvijek točku programa s odnosnom
karticom. Kad je posjet slab, može se i pre-
ko vremena ostati na svome mjestu bez štete
po vlasnika preduzeća te će se dotični po-
sjetnik odstraniti, kad vidi, da mu se novo
nadošli približuju sjedajući sve bliže njemu.

Pri ovom postupku biti će kadkad svrsi-
shodne neke izmjene, ali u pridržaj istog
načela, n. pr.:

Ulaznice se mogu vezati u blokove ledji-
mice gore, a na tu opaku stranu udara se
štamplj, umjesto gornjeg može se početi
prodavati donji blok, a ne mora ih se ni ve-
zati zajedno u knjige, nego svaki blok
posebno. Nadalje se mogu kartice providjeti
i sa drugim natpisima, koji odgovaraju slijedu
programskih točaka od dotičnog dana kao n.
pr. „Zaposjednuto do početka šaljive snimke“,
„Zaposjednuto do početka I. čina drame“,
„Zadosjednuto do početka II. čina drame“,
„Zaposjednuto do početka prirodne snimke“
i t. d. — Ove se kartice mogu svakog dana
već prema rasporedu različito kombinirati.
Osim toga namesto bojadisanih kartica i na-
pisa stave se na kartice druge kakove ozna-
ke, a same kartice ne moraju biti ni od lima
ili tvrdjeg kartona, već iz inog materijala ili
se mjesto kartica mogu ulagati i kakovi dru-
gi prikladni predmeti, konačno nije ni to nuž-
no, dosta će biti rukom ili štambiljem staviti
bilješku na dotičnu ulaznicu ili se može ta
bilješka staviti na posebni arak uz naznaku,
koje se ulaznice ta bilješka tiče.

PATENTNI ZAHTJEV:

Postupak prodavanja ulaznica za zabavišta,

sa mješovitim, više točaka sadržavajućim ra-
sporedom, koji se tokom istog dana ponavlja,
naznačen time, da su sva sjedala kao i re-
dovi sjedala bez obzira na mjesto numerisa-
na n. pr. od lijeva na desno (slika 1.) sa
rastućim i ne opetujućim se brojevima sje-
dala u suvisloj pravilnoj krivulji, nadalje, da
se prodaju ulaznice numerisane i složene pre-
ma slijedu sjedala i svrsishodnoj krivulji li-
cem gore ili naledjice i to iz pojedinih za
svako mjesto posebice složenih blokova even-
tualno povezanih po više u knjigu (slika 2.).
prema vrsti mjesta razno obojadisanih ili
drukčije označenih počimajući sa najgornjim
ili najdonjim blokom i to koli prije početka
rasporeda toli i izmedju pojedinih točaka,
nadalje, da se ulaznice providjene sa brojem
sjedala i rednim kontrolnim brojem kidaju od
perforacije sa širom prugom uz porabu štam-
pilja s izmjenjivim brojkama (slika 3.) i kar-
tica s oznakom i oblikom kao u slici 4. ili
slično, nadalje, da se radi kontrole nad pro-
danim sjedalima te kartice razno obojadisane
slažu u onoliko serija, koliko je vrsta mjesta,
a po jedna serija prilaže u blok stavljaјуć
pri načimanju bloka zadnju karticu pod po-
krovni list slijedećeg čitavog bloka, a pri već
načetom bloku stavljaјуć ju kao i ostale iz
serije uzete na najgornju neprodanu ulaznicu
(slika 5.) i posunujući ih pomoću ozuba i
pruge (slika 6.) na korespondirajuće mjesto
u slijedeći blok, a to uvijek na početku nove
točke rasporeda samo po jednu toj točki od-
govarajuću karticu u koliko se prodaju raspo-
loživa mjesta, nadalje, da slijed pojedinih to-
čaka rasporeda bude uvijek isti i pravilan, a
u istom slijedu da budu poredane i kartice,
nadalje, da se karticama dade drugi oblik ili
druge oznake odnosno mjesto kartica ulažu
komadi papira ili drugi prikladni predmeti
ili da se samo označi mjesto štambiljem, cr-
tom ili drukčije uz porabu sheme, plana ili
popisa sjedala i to bilo na samoj dotičnoj
ulaznici, bilo na posebnom arku.

Slika 1.

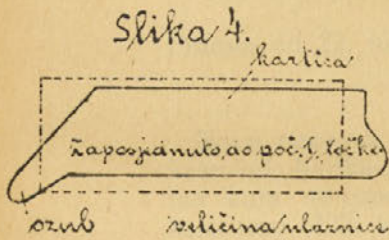
lijevo				red	desno			
1	2	3	4	I.	5	6	7	8
9	10	11	12	II.	13	14	15	16
17	18	19	20	III.	21	22	23	24
25	26	27	28	IV.	29	30	31	32
33	34	35	36	V.	37	38	39	40
41	42	43	44	VI.	45	46	47	48

lijevo *desno* *red* *lijevo* *desno*

Slika 2.

Knjiga za 1. my.		
Apolo Kino	Sjedalo 48	1
a. K.	Sj. 48.	25
a. K.	Sj. 48.	49
a. K.	Sj. 48.	73
a. K.	Sj. 48.	97
a. K.	Sj. 48.	121

Knjiga za 1. my. *1. blok* *2.* *3.* *4.* *5.* *6. blok*

Slika 3.

Vrijedi do konca
5. košice 1. predstave
Dne 9. XII. 1922.

spona

perforacija

Slika 5.

3. blok	5. kartica	2. blok	1. blok (prodan)
1	2	3	4
5	6	7	8
9	10	11	12
13	14	15	16
17	18	19	20
21	22	23	24
25	26	27	28
29	30	31	32
33	34	35	36
37	38	39	40
41	42	43	44
45	46	47	48
49	50	51	52
53	54	55	56
57	58	59	60
61	62	63	64
65	66	67	68
69	70	71	72
73	74	75	76
77	78	79	80
81	82	83	84
85	86	87	88
89	90	91	92
93	94	95	96
97	98	99	100

Serijski *zaposjednik do pošt. 2. košice*

Slika 6.

Slika 6.

rasprodan		1. blok
a. K.	Sj. 11.	38.
		2. blok
		3. blok
		4. blok

pruga

Slika 7.

loza	
1	2
3	4
5	6
7	8
9	10
11	12
13	14
15	16
17	18
19	20

loza *1* *2* *3* *4* *5*

